T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 11.11.2026
Sayı : 2044

10/5065

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ülkemizde işçi, çiftçi, memur, emekli ve engelliler sorunlarla boğuşup geçim sıkıntısı yaşarken sanayiciler de fabrikalarda ve işletmelerde uygulanan ekonomik politikalar nedeniyle zor günler geçiriyor. CHP Genel Başkanı Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun görevlendirmesiyle zor günler yaşayan Amasya Suluova Şeker Fabrikasını ziyarete gittik.

Ülkemizin şeker ihtiyacının millî kaynaklardan karşılanması amacıyla 1926 yılında başlayan şeker fabrikası kurulması süreci, Amasya'da Suluova'da 1954 yılında da bir fabrika kurulmasına yol açtı. Amasya, Samsun, Tokat ve Çorum illerini de kapsayan 32 bölgeden yaklaşık 70 bin ortağı bulunan bir kooperatif ile fabrika bugünlere erişti. Pancar tarımı, şeker üretiminin yanında hayvancılık ve diğer tarımsal faaliyetlere sağladığı katkı ile önemlidir. Bölge halkının ekonomik yaşamında önemli bir rol üstlenmektedir.

Ülkemizde 2026 yılında da 22 milyon ton pancar yetiştirilmesi beklenmektedir. Şeker fabrikasının varlığı, tarımın sürdürülebilirliği yanında çiftçisi, çalışanı, ailesi ve bölge ekonomisi için ayrıca önemli bir ekonomik varlıktır. Amasya Suluova Şeker Fabrikası yıllık yaklaşık 80 bin ton şeker kotasına sahiptir. Yıllık 18 milyon litre kapasiteli, tarımsal kökenli gıda ve ülkemizde ilk tıbbi kullanıma yönelik etanol üretim tesisi, 17 yıl aradan sonra 2017 yılında yapılan revizyon ile ülkemize hizmet eder duruma getirilmiştir.

Küspe kurutma tesisi bulunan fabrika, yaklaşık 180 bin ton yaş küspe ve 35 bin ton melas üretmektedir. Orta ve Doğu Karadeniz hayvancılığını doğrudan etkileyen bu üretimin yanında nakliye sektörüne ve bölgesel ticarete de katkı yaratmaktadır. Bölgede pancar ekim sahalarının iklim açısından çoklu ürün desenine sahip olması, pancarın alternatif tarım ürünleriyle fiyat bakımından rekabet etmek zorunda kalması ve iklim ile rakım koşullarının bazı bölgelerde pancar aleyhine olması, üreticilerin pancar üretiminden uzaklaşmasına da neden olmaktadır. Pancar üretimi için farklı bölgelerden nakliye ile pancar getirilmekte, bu süreçte artan akaryakıt giderleri ve nakliye maliyetlerindeki artış da maliyeti etkilemektedir. Bölgede pancar alanında daralma, ham madde temininde güçlük oluşturmakta ve mevcut şeker kotasının korunması bakımından risk meydana getirmektedir. Bu durumun sürekliliği, pancar ekim alanlarının azalmasına, şeker üretimi için gerekli ham maddenin temininde sorunların artmasına ve mevcut şeker kotasının etkin şekilde kullanılmasına engel oluşturacaktır.

2023 yılına kadar kârlı bir kuruluş olan fabrika, kredi borçlarını ödeyememesi ve enflasyon karşısında gelir-gider dengesinin bozulması nedeniyle büyük bir krizle karşı karşıyadır. Bazı yıllar yüzde 67'ye kadar çıkan faizlerle borçlarını ödeyemez duruma düşmüştür. 4,7 milyara yaklaşan bir borç ile ayakta durmakta zorlanmaktadır. Yalnızca 2023 yılında bankalara ödediği faiz miktarı, borç stoklarının yüzde 10'unu oluştururken faiz oranlarındaki artış nedeniyle 2026 yılında bu oran yüzde 46'ya çıkmıştır. Bu nedenle aynı dönemde bankalara ödediği faiz tutarı yaklaşık 24 kat artmıştır. Bankalara olan borç yükü de 4,4 kat büyümüştür. Bu durum sürdürülebilir olmaktan çıkmıştır.

70 bin ortaklı Amasya ve Turhal Pancar Ekicileri Kooperatifinin iştiraki olan şirket, kamusal nitelikleri nedeniyle piyasa kurallarına, şeker ve diğer mevzuata uyum konusunda hassasiyet göstererek faaliyetlerini sürdürürken kendi iradesi dışında gerçekleşen ekonomik sorunlar nedeniyle diğer bazı şeker fabrikalarında yaşanan durumlar gibi borç sarmalına girmiştir.

Şirketin başta Halk Bankası olmak üzere kamu bankalarına 3,9 milyar TL, TÜRKŞEKER'e ise 840 milyara yaklaşan kredi ve borç yükümlülüğü bulunmaktadır. Toplam borç tutarı 4,7 milyar civarındadır.

Mevcut finansal yapı nedeniyle şirket, işletme faaliyetlerinden elde ettiği kaynakların önemli bir bölümünü borç ve faiz ödemeye ayırmaktadır. Bu durum, işletme sermayesi ihtiyacını ve üretimin sürdürülebilirliğini olumsuz etkileyen ciddi bir finansal baskı oluşturmaktadır. Sorunun kalıcı olarak çözümlenmemesi, üretim faaliyetleri açısından ciddi risk oluşturmaktadır. Şirketin kamuya olan borç yükünün azaltılması ve mali yapısının sürdürülebilir hâle getirilmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda; şirketin borçlarının yapılandırılması, faizlerinin silinmesi, ek destek sağlanması ve borç yükümlülüklerinin indirilmesi gereklidir. Kısmi kota devri için yasal düzenlemeler yapılarak yaklaşık 40 bin ton şeker kotasının TÜRKŞEKER'e devredilmesi ve elde edilecek ekonomik değer üzerinden kamuya olan borçların tamamen mahsup edilmesinin yolu açılmalıdır. Şirketin faaliyetlerinin devamlılığını sağlayacak, kamu alacaklarının tahsilini güvence altına alacak ve tüm tarafları gözeten hukuki ve mali bir çözüm modeli geliştirilmelidir. 2023 yılına kadar üretim ve satış sorunları bulunmayan şirket, 2023 yılından sonra yaşanan ve devam eden makroekonomik göstergelerdeki ve yapılardaki bozulma, finansmana erişimde yaşanan sıkıntılar ve yüksek faiz ortamı nedeniyle zarar eder duruma gelmiştir. Bazı şeker fabrikalarında da benzer durumların varlığından söz edilmektedir. Bu süreç böyle devam ederse pancar üretim alanlarının daralması, pancar çiftçisi sayısının azalması, tatlandırıcı ve NBŞ için daha çok pazar açılması, bölge hayvancılığının olumsuz etkilenmesi, küspe ve melas üretiminde düşüşler yaşanması, tarımsal üretim ve istihdamın daha da daralması, üretim altyapısının zayıflaması ve ekonomik değerlerin atıl kalması riski ortaya çıkacaktır.

Bu nedenle şeker fabrikaları yalnızca bir işletme sorunu olarak görülmemelidir. Yaşanan sorunlar; bölgesel kalkınmayı, tarımı, istihdamı, hayvancılığı ve şeker üretim zincirini doğrudan sarsacak niteliktedir. Özellikle özel sektör dışındaki, başta kooperatifler olmak üzere şeker fabrikaları bir bütün olarak ele alınmalı ve çözüm üretilmelidir. Bu nedenlerle, Amasya Suluova Şeker Fabrikası başta olmak üzere şeker fabrikalarının yaşadığı finansal sorunların, borç yüklerinin, pancar üretimindeki daralmanın ve bu durumun tarımsal üretim, hayvancılık, istihdam ve bölgesel kalkınma üzerindeki etkilerinin araştırılması; fabrikaların üretimlerini sürdürebilmeleri ve mali yapılarını güçlendirebilmeleri için gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla, Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılması gerekli görülmüştür.

Saygılarımla. 21.10.2026

Ömer Fethi GÜRER

Niğde Milletvekili

..... Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
Mehlir POLAT	İzmir	
R.Rıdvan KARAKOZOĞLU	AYDIN	
Vecdi Gündoğdu	Kırklareli	
Ali ÖZUNLU	K.Maraş	
Cemal Enginyurt	Elazığ	
Hüseyin YILDIZ	AYDIN	
Nermin Yıldırım Kara	Hatay	
Gökcan KIŞ	Mersin	
Deniz Demir	Ankara	
Turhan Aydın	Bolu	
Ali KARAOBA	Isparta	
Jale Nur SOYLU	Eskişehir	
Ayşe BANKOĞLU	Bartın	
Semra Dinçer	Ankara	
Barış BEKTAŞ	Konya	
Orhan Sarıbal	Bursa	
Mehmet Güzelmansur	Hatay	
Gülizar Biçer KARACA	Denizli	
Hasan Özkurkman	Gaziantep	
Nurten YONTAR	Tekirdağ	